

Klass: Gastropoda (snäckor), **Ordning:** Neogastropoda, **Familj:** Muricidae (purpursnäckor), **Släkte:** *Boreotrophon*, **Art:** *Boreotrophon clavatus* (G.O. Sars, 1878) **Synonymer:** *Trophon clavatus* G.O. Sars, 1878, *Trophon clathratus* Auctt., non (Linnaeus, 1767)

Kännetecken

Boreotrophon clavatus är en liten högervriden snäcka, vars koniska vitaktiga skal blir högst ca 8 mm högt och 4 mm i diameter. De ca 8 vindlingarna har en skulptur av 10-14 kraftiga tvärgående åsar, vilka i övre kanten kan vara (men inte alltid är det) mer eller mindre taggliga så att vindlingssömmarna verkar kraftigt accentuerade. Spiralskulptur saknas vanligen helt, även om enstaka exemplar kan ha en antydning till sådan. Kroppsvindlingen upptar 65-70% och skalmynningen 55-60% av skalhöjden. Skalmynningen, den s. k. aperturen, är försedd med en lång sifonkanal och en föga påtaglig analsifon. Arten är mycket snarlik *Boreotrophon clathratus* (Linnaeus, 1767), med vilken den nästan ständigt varit sammanblandad, men endast hälften så stor som denna. Bouchet och Warén (1985) håller tills vidare isär dessa båda släkten, så det görs även här. Arterna separeras enklast via sina larvskal, som är rundat jämna hos *T. clavatus* men har en vinklad omkrets (d.v.s. deras vindlingar är tillplattade på ovansidan med en tydlig vinkel mot sidan) hos *B. clathratus*. Den senare arten förekommer levande i Norge från Lofoten-området och norrut och har en mera arktisk utbredning även i västra Atlanten, medan subfossila skal förekommer även längre söderut, t.ex. vid Bohuslän. *B. clavatus* kan även förväxlas med den på hårdbottnar nedom ca 30 meter levande *Trophonopsis barvicensis* (Johnston, 1825), vilken är snarlik, men skiljer sig genom att även ha en del spiralgående åsar på vindlingarna, så att de tvärgående åsarna får ett något vågigt utseende. Unga exemplar av *B. clavatus* kan stundom ha något vågiga tvärgående åsar, men inte halv vuxna eller större exemplar. Tveksamma exemplar av *B. clavatus* kan skiljas från *T. barvicensis* på embryonalskalet, vilket hos den förra har en mikroskulptur av spridda tuberkler, medan dessa tuberkler hos den senare är ordnade i rader.

Utbredning och status

Arten förekommer i Bohuslän samt längs Norges kust upp till västra Finnmark. Den är dessutom känd från Island på förhållandevis djupt vatten. På grund av sammanblandning med *B. clathratus* är dess vidare utbredning inte helt klarlagd, men den saknas i västra Atlanten och är ännu ej rapporterad från Färöarna. Dock kan den förekomma vid nordvästra Skottland och vid Irland. *B. clavatus* var tidigare förhållandevis vanlig i Bohuslän, men har under de senaste decennierna minskat kraftigt och i dagsläget finns färre än fem kända lokalområden. Den bedöms således vara hotad.

Ekologi

Arten lever på mellan 50 och 500 (1500) meters djup på blandade eller förhållandevis mjuka bottnar. Dess föda och fortplantning är inte kända, delvis till följd av att arten ofta sammanblandats med andra. Emellertid är det troligt att den i likhet med andra nordostatlantiska arter, där fortplantningen är mera välkänd, t.ex. *B. clathratus*, *B. truncatus* (Ström, 1767) och *Trophonopsis muricatus* (Montagu, 1803), lägger linsformade äggkapslar med ett fåtal embryon i, vilka sannolikt är direktutvecklande. Artens möjligheter till spridning och återkolonisation är i så falls begränsade.

Hot

Arten tycks ha gått tillbaka mycket kraftigt sedan 1970-talet, men orsaken till denna minskning är okänd. Sannolikt kan ökad sedimentation ha påverkat arten direkt eller slagit ut något för arten viktigt födodjur. En ökad kunskap om arten, i synnerhet dess utbredning och grundläggande ekologi är önskvärd. Inventeringar av lämpliga lokaler bör således göras.

Åtgärder

Innan hoten är klarlagda kan inga åtgärder föreslås, förutom ovan nämnda inventering.

Övrigt

Etymologi: Släktnamnet Trophon (de Montfort, 1810) härrör från den grekiska mytologin. Trophonios var en konungason från Boeotien, vilken tillsammans med sin broder Agamedes bl.a. byggde Apollotemplet i Delfi. Han uppslukades av jorden och förbands med ett lokalt orakel, som behandlade klienterna hårdhänt. Namnet på undersläktet Trophonopsis som arten stundom förts till, har förstås samma förled + suffixet opsis, som är grekiska och betyder utseende; clavatus, Lat., "klubbärande" < clava, Lat., "klubba". Aktuell nomenklatur: Enligt CLEMAM (Check List of European MARine Mollusca) ska arten föras till undersläktet Boreotrophon, och det aktuella namnet blir således Boreotrophon clavatus. Synonymer: Trophon clathratus : auctt., non, Murex clathratus (Linnaeus, 1767), Trophon carinatus (Jeffreys, 1883). Bild: Goda avbildningar av arten finns i Bouchet & Warén 1985.

Litteratur

- Bouchet, P. & Warén, A. 1985. Revision of the North-East Atlantic Bathyal and Abyssal *Neogastropoda* excluding Turridae (Mollusca, Gastropoda). Bollettino Malacologico Suppl. 1:123-296 Brattegard, T. & Holthe, T (eds.) 1997. Distribution of marine, benthic macro-organisms in Norway. Research Report for DN 1997-1. Directorate for Nature Management.
- Fretter, V. & Graham, A. 1985. The Prosobranch Molluscs of Britain and Denmark Part 8 – *Neogastropoda*.. J. Moll. Stud. Suppl. 15: 435-556.
- Hubendick, B. & Warén, A. 1972. Småsnäckor från svenska västkusten. 4. Släktena Laeocochlis, Triphora, Cerithiella, Aclis, Trophon m. fl. Göteborgs Naturhistoriska Mus. Årstryck 1972: 45-50.
- Jeffreys, J. G. 1865. British Conchology or an account of the mollusca which now inhabit the British Isles and the surrounding seas. Vol. III. Marine shells, comprising the remaining Conchifera, the Solenoconchia, and Gasteropoda as far as Littorina. Van Voorst, London. Poppe, G. & Goto, Y. 1991. European Seashells. Vol. I. (Polyplacophora, Caudofoveata, Solenogastra, Gastropoda). Verlag Christa Hemmen.
- Sars, G.O. 1878. Bidrag til kundskaben om Norges arktiske fauna. I. Mollusca regionis arcticae Norvegiae. Oversigt over de i Norges arktiske region forekommende bløddyr. Brøgger, Oslo.

Författare

Hans G. Hansson 2004. © ArtDatabanken, SLU 2005.